

Verslag Commissie Grens Twente d.d. 17 februari 2016 te Enschede

---

Aanwezig/afwezig: zie bijgaande presentielijst

---

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Sijbom opent de vergadering. De agenda wordt conform vastgesteld.

2. Verslag Commissie Grens Twente d.d. 29 oktober 2015

Betreffende het agendapunt afstemming en advisering over grensoverschrijdende gemeenschappelijke belangenbehartiging is afgesproken een extra bijeenkomst te beleggen in januari. In verband met de werkzaamheden ten behoeve van de voordracht van leden in de EUREGIO-Raad en volle agenda van secretaris en voorzitter is het niet gelukt om op deze korte termijn dit voor te bereiden. Afgesproken wordt om eind maart/begin april hierover een overleg te voeren. Mevrouw Riezebos vraagt om rekening te houden met leden die overdag werken en verzoekt om aan het eind van de middag centraal in Twente te vergaderen, bijvoorbeeld in Borne. De voorzitter zegt hiermee rekening te willen houden. Het verslag wordt vastgesteld.

3. Ingekomen stukken en mededelingen

Bij email heeft de heer Haamberg een mededeling voor de commissie Grens. De heer Haamberg geeft aan dat men in de gemeente Losser problemen heeft met het in de grond stoppen, van bijvoorbeeld vervuild water en het opslaan van allerlei giftige stoffen in zoutkavernes. Hij geeft aan dat ooit in de EUREGIO-Raad de leden is toegezegd dat een specialist hen op dit gebied zou bijpraten, maar dit is nooit gebeurd en de heer Haamberg zou het toejuichen dat dit alsnog gebeurd. Hij geeft aan dat het de mensen bezighoudt, niemand weet wat er precies in de grond wordt gestopt, wie dat controleert en vastlegt. Mevrouw Riezebos geeft aan dat de discussie ging over het winnen van schaliegas. Mevrouw Schwenzow zegt dat het niet mogelijk was om de EUREGIO-Raad op een objectieve wijze te informeren daar er geen onafhankelijke spreker voorhanden was. De voorzitter zegt dat eerst op Twents niveau over dit soort problematiek gesproken wordt en dat het hierover spreken op Euregionaal niveau geen meerwaarde heeft.

3. a Memo EUREGIO-Raad 27 november te Losser

Memo is een samenvatting van de EUREGIO raad van 27 november 2015. Wordt voor kennisgeving aangenomen.

3. b Brief Enschedese leden AB EUREGIO aan voorzitter Cie. Grens d.d. 15-12-2015 inzake voordracht EUREGIO-Raadsleden

Aan de Enschedese EUREGIO-AB leden is toegezegd dat deze brief ter kennis gebracht zal worden aan de leden van de commissie grens.

De heer Nijhuis schetst de procedure bij de gemeente Enschede, die heeft geresulteerd in de bijgevoegde brief.

Mevrouw Riezebos geeft aan dat in de gemeente Rijssen-Holten over de deelname aan EUREGIO een notitie wordt voorbereidt.

De voorzitter zegt de inhoud van de brief te betrekken bij de wijze waarop in Twente voordrachten kunnen worden afgestemd. Dit onderwerp wordt ook betrokken bij de discussie over de toekomstige ontwikkeling van de commissie.

3. c Lobbybericht uit Den Haag februari 2016

Van het lobbybericht wordt kennisgenomen. De voorzitter verwijst naar het gedeelte over grensoverschrijdende samenwerking, waarin o.a. verwezen wordt naar een brief van minister

Plasterk waarin hij de toezegging om toekomstige wetgeving voortaan ook te toetsen op grenseffecten.

3. d. Voorzitterschap EU: VNG standpunt en -activiteiten

De voorzitter vraagt of gemeenten uit Twente nog betrokken worden bij de activiteiten van het Nederlands EU voorzitterschap. Dit is niet het geval.

3. e Achtergronddocument Openbare raadpleging betreffende het overwinnen van obstakels in grensregio's

De voorzitter zegt dat de Europese commissie vorig jaar grensregio's heeft geraadpleegd. De resultaten zullen op internet verschijnen en daarnaast meegenomen worden in een studie die moet leiden tot conclusies en aanbevelingen over de aanpak van obstakels in grensregio's. Mevrouw Schwenzow zegt dat de EUREGIO daar bij betrokken is geweest en de benodigde informatie heeft aangeleverd.

3.f Nieuwsbrieven GROS december 2015 en januari 2016, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

In de GROS nieuwsbrief van december 2015 is o.a. aangegeven dat staatssecretaris Kleinsma extra middelen vrijmaakt voor regionale spreekuren over grensarbeid. Mevrouw Schwenzow zegt dat op dit moment nog een geld ontvangen is voor de Euregionale spreekuren. Van de brieven wordt kennisgenomen.

3.g. Bestuurlijke inrichting Regio Twente

De voorzitter licht het bijgevoegde voorstel aan het AB van Regio Twente van 25 februari 2016 toe. Bijgaande notitie gaat over de invulling van de bestuurlijke inrichting. In het voorstel wordt het aangegeven dat de commissie Grens een werkgroep van het Portefeuilleberaad Belangenbehartiging is. Naar aanleiding hiervan vindt er een discussie plaats over de positionering en het functioneren van de commissie Grens.

De heer Robben zegt dat hij in deze structuur een ideale kans ziet om de Euregio via de commissie Grens meer te betrekken bij de lobby in Twente. Vanuit zijn visie is het belangrijk en de bedoeling om de commissie Grens als een ondersteunende werkgroep een stevige positie te geven.

Mevrouw Schwenzow geeft aan dat versterking van de positie vooral mogelijk is door bij de belangen van Twente ook die van Duitse zijde te betrekken, door gebruik te maken van politieke afstemming met overheden die betrokken zijn op de te behandelen thema's. Van verschillende zijde wordt aangegeven dat thema bijeenkomsten, thematische bijeenkomsten ook van belang zijn. Nu wordt vooral gekeken naar de agenda's van commissies en Dagelijks Bestuur en je mist eigenlijk de interactie, zegt de heer Robben. De heer Binnenmars geeft aan dat de rol van de commissie de komende tijd zich uit zal kristalliseren. Ook verwijst hij naar de ontwikkelingen op het gebied van internationale samenwerking en lobby in Twente en geeft hij aan dat duidelijk moet zijn wat je met de commissie wil bereiken.

De voorzitter zegt dat vanuit de geschetste structuur er gekeken moet worden hoe dat werkbaar gekregen kan worden in relatie met (in ontmoeting met) de Duitse partners, zodat we ook meerwaarde ervaren.

De heer Stegers zegt dat dat niet zo makkelijk zal zijn, daar er ook in fracties samengewerkt wordt en dat er niet te veel sprake van herhaling van zetten moet zijn.

De heer Nijhuis zegt dat het thematisch werken, bijvoorbeeld op het gebied van economie en arbeidsmarkt, gebaat is bij het aanjagen van processen die tot oplossingen van grensoverschrijdende knelpunten kunnen leiden. De heer Schothuis vult aan dat door het thematisch samenwerken je eveneens meer zaken kunt uitwerken.

De heer Robben zegt dat evenzo de aspecten belangenbehartiging, lobby een nieuwe agenda van Twente meegenomen kunnen worden in het Euregionaal overleg.

De voorzitter concludeert dat de afgegeven signalen wijzen in de richting van het functioneren van de commissie Grens als een platform en dat daarin de Duitse zijde op een of andere wijze meegenomen worden.

Op grond van deze discussie stelt hij voor om de komende discussie on de commissie Grens voor te bereiden met de heer Robben, mevrouw Schwenzow, de voorzitter van de commissie en de secretaris, de heer Noppen. Hiermee wordt ingestemd.

4. Agenda's Commissies EUREGIO mei 2015

4.1 Commissie Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling 18 februari 2016

a. Agenda en toelichting commissie

Mevrouw Schwenzow zegt dat in het kader van een op 22 april 2015 gehouden luchthavenconferentie werd afgesproken om twee werkgroepen in te stellen die zich enerzijds zullen bezighouden met de verdere ontwikkeling van de FMO (Flughafen Münster-Osnabrück) tot een euregionale luchthaven en anderzijds met het optimaliseren van bereikbaarheid ervan.

Voor de eerste werkgroep zou het EUREGIO-Secretariaat en voor de tweede werkgroep IHK Nordwestfalen verantwoordelijk moeten zijn.

Mevrouw Schwenzow zegt dat het Dagelijks Bestuur ten aanzien van de instelling van de eerste werkgroep heeft besloten dat het EUREGIO-Secretariaat pas in actie komt wanneer de Raad van Toezicht van de FMO dit ook officieel wenst en wanneer de maatregelen voor de begeleiding van de processen vooraf met het Dagelijks Bestuur worden overlegd.

Inmiddels heeft het EUREGIO secretariaat een brief van de voorzitter van de Raad van Bestuur van de FMO ontvangen met het officiële verzoek een werkgroep in te stellen die naast de verdere ontwikkeling van de FMO voor een EUREGIO-luchthaven ook mogelijkheden voor de ontwikkeling van een economische en vervoersstructuur op het terrein van het voormalige vliegveld Twente moet beschrijven.

Mevrouw Schwenzow heeft op 2 februari 2016 gesproken met FMO en in de DB vergadering zal de verdere gang van zaken besproken worden.

De heer Kok zegt dat betreffende de ontwikkelingen van het vliegveld Twente de provincie bezig is een informatieronde het houden.

b. Projecten INTERREG V-A

- “Energie neutrale verwijdering van microverontreinigingen uit afvalwater” (advisering)

De voorzitter zegt dat het project de invoering inhoudt van een energieneutraal concept voor de verwijdering van microverontreinigingen uit afvalwatersystemen. Lead partner is het waterschap Vechtstromen. Vanuit Twente is het bedrijf betrokken Moekotte uit Enschede¹.

Op een vraag van de voorzitter of de leden van de commissie al een standpunt over het advies hebben antwoordt de heer Gerritsjans dat hij nog enkele vragen over het project heeft. Hij vraagt of de doelstelling van 30% niet aan de magere kant is. Voorts vraagt hij zich af welke stoffen hier in het geding zijn en of die nader gepreciseerd kunnen worden. Mevrouw Schwenzow adviseert deze inhoudelijke vragen mee te nemen naar de commissievergadering op 18 februari 2016.

4.2 Commissie Economie en Arbeidsmarkt 17 februari 2016

a. Agenda en toelichting commissie

Mevrouw Schwenzow zegt, naar aanleiding van het initiatief om gezamenlijk met bestuurders de Hannover Messe² te bezoeken, dat er zo weinig aanmeldingen zijn dat geen extra bus voor bestuurders georganiseerd wordt.

b. Projecten INTERREG V-A

- “Leren zonder grenzen / Lernen ohne Grenzen” (advisering)

Mevrouw Schwenzow zegt dat dit project niet verward moet worden met het project “Spreek je buurstaal”.

Dit project betreft het Euregionaal grensoverschrijdend beroepsonderwijs. Leadpartner is het Graafschap College. Vanuit Twente is het ROC als kernpartner betrokken. Doel

¹ Moekotte Enschede gevestigd op Tweekeler Es 45. Moekotte is op projectbasis actief op de terreinen Industriële ICT, Elektrotechniek en Panelen- en modulebouw. Tot de Moekotte Groep behoren de Moekotte vestigingen in Enschede, Veendam, Apeldoorn en het Duitse Meertris in Münster.

² Ter informatie: Van 25 t/m 29 april 2016 vindt de Hannover Messe Plaats, de grootste industriële beurs ter wereld. Met de Verenigde Staten als partnerland belooft deze beurs in 2016 extra aantrekkelijk te worden voor bedrijven die actief zijn in de industriële toelevering en die hun focus op de export willen vergroten. Aan de beurs nemen gemiddeld 6.550 exposanten deel uit meer dan 60 landen. Jaarlijks ontvangt de Hannover Messe ongeveer 220.000 bezoekers uit meer dan 90 landen, waardoor deze beurs ondernemers een uitstekende kans kan bieden om hun producten en diensten onder de aandacht te brengen van een enorme groep buitenlandse afnemers.

van het project is om het voorbereidend en middelbaar beroepsonderwijs aan beide zijden van onze grenzen te "euregionaliseren". Met het oprichten van het samenwerkingsverband wordt op een integrale wijze gewerkt aan het realiseren van een duurzame structuur voor het grensoverschrijdende, Euregionaal beroepsonderwijs. Het project Leren zonder Grenzen is gericht op de aansluiting tussen beroepsopleidingen onderling en op de gezamenlijke, grensoverschrijdende arbeidsmarkt.

- "Paardenkrachten" (advisering)

Mevrouw Schwenzow zegt dat het project 'Paardenkrachten' 'on hold' is gezet, er wordt een vernieuwd voorstel voorgelegd.

- "Spreek je buurstaal" (informatie)

Mevrouw Schwenzow zegt dat het een koepelproject betreft van buurtaal voor Duitse scholieren van de "Grundschulen en van de „Sekundarstufe I" de basisschoolleerlingen tot twaalf jaar uit de grensstreek, en voor Nederlandse scholieren van de basisscholen. Doelgroepen zijn o.a. ± 20 basisscholen (4-12 jarigen) in de Achterhoek en Twente. Verschillende leden van de commissie vragen wie vanuit Twente hierbij betrokken is en of Twentebreed dit initiatief bekend is. Bestuurlijke trekkers van het project zijn de wethouders onderwijs. In overleg met mevrouw Schwenzow wordt afgesproken dat mevrouw Maes de wethouders onderwijs van de Twentse gemeenten informatie gestuurd wordt over (deelname aan) het project en dat zij de scholen in hun gemeente stimuleren om aan het project mee te doen.

De heer Binnenmars benadrukt dat het verstandig is om in de informatie duidelijk weer te geven wat van de wethouders en van de scholen verwacht wordt.

Eveneens wordt afgesproken de commissieleden (en secretaris) een afschrift hiervan te doen toekomen.

4.3 Commissie Mozer-Maatschappelijke Ontwikkeling 15 februari 2016

a. Agenda en toelichting commissie.

Wordt voor kennisgeving aangenomen.

project. b. Projecten INTERREG V-A

- "Vitale jeugd – grensoverschrijdend actief" (advisering)

De voorzitter zegt dat dit project de multidisciplinaire grensoverschrijdende samenwerking van scholen en verenigingen betreft voor een gezonde en actieve leefstijl in de grensregio. Lead partner is het Graafschap College Doetinchem en vanuit Twente is het ROC betrokken. Doel van het project is dat het leidt tot de ontwikkeling van een stabiel en duurzaam Euregionaal netwerk voor grensoverschrijdende beroepsopleidingen op het gebied van sport-gezondheid-actieve leefstijl. Dit door het wederzijds leren van de taal en cultuur van het buurland, de grensoverschrijdende uitwisselingen. Ook stages en onderwijsvormen dragen aan de ontwikkeling van de grensregio bij.

Daarnaast gaat het om gezondheidsvorming en – stimulering op scholen in samenwerking met verenigingen en gemeenten te verbeteren en door een actieve leefstijl in een vroeg stadium bij te dragen aan de kwaliteit van leven en duurzaamheid van burgers.

Mevrouw Riezebos zegt dat dit project besproken is in de commissie. Door de commissie is aangegeven dat het project wel meer een structureel karakter moet behouden, maar geen zelfstandige organisatie moet worden.

- "EuregioRoute der Industriecultuur" (advisering)

De voorzitter zegt dat het doel van het project is het ontsluiten van een netwerk van Duitse en Nederlandse erfgoedlocaties voor toerisme, recreatie en educatie. Naast de vele historische monumenten, doen ook eigentijdse, toekomstgerichte bedrijven mee in een speciaal netwerk voor industrieel toerisme en educatie. Leadpartner is Stichting Industriecultuur Nederland. Mevrouw Schwenzow geeft aan dat vanuit de Kreis Borken en de Landkreis Osnabrück kritische opmerkingen over het project gemaakt zijn. Hoofddlijn

van de opmerkingen is dat het geen groot beslag op de financiële middelen van de partners mag leggen. Dat betekent geen nieuwe routes waar nieuwe bebordingen en andere ingrepen in de infrastructuur gedaan moeten worden. Wel kan gezien worden of er mogelijkheden zijn om verbindingen te maken met bestaande routes.

De voorzitter zegt dat het voor de regio Twente een interessant project kan zijn. Vooral vanwege de toeristische aard en bijdrage aan het behoud van het industrieel erfgoed.

5. Agenda Dagelijks Bestuur d.d. 22 februari 2016

De voorzitter zegt dat de agenda voor een groot deel besproken is bij het vorige agendapunt en stelt voor om het voor kennisgeving aan te nemen. Hiermee wordt ingestemd.

<p>1: Opening en begroeting</p> <p>2: Goedkeuring van het verslag van de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur d.d.</p> <ul style="list-style-type: none">
- 02 november 2015
- 08 januari 2016 <p>3: INTERREG A</p> <p>a) <u>Stand van zaken algemeen</u></p> <p>Stand van zaken is dat 19 projecten door de stuurgroep goedgekeurd zijn.</p> <p>b) <u>Overzicht van de vergaderdata van de gremia</u></p> <p>c) <u>Overzicht van de aangevraagde projecten</u></p> <p>4: Bericht uit de commissievergaderingen</p> <p>5: Ontwikkeling van een cultuurproject met als werktitel “Begegnung - Ontmoeting”</p> <p>6: Standpuntbepaling INTERREG V-projecten (zie ook agendapunt 4)</p> <ul style="list-style-type: none">
a) “Spreek je buurstaal”
b) “Vitale jeugd – grensoverschrijdend actief”
c) “EUREGIO-Route der Industriebouwkultuur”
d) “Leren zonder grenzen”
e) “Paardenkrachten”
f) “Energie-neutrale verwijdering van microverontreinigingen uit afvalwater” <p>7: Voortgang INTERREG V Kaderproject voor de EUREGIO</p> <p>a) <u>Stand van zaken</u></p> <p>Dit agenda punt gaat in op de op donderdag 5 november jl. in het Kulturhus te Borne gehouden startbijeenkomst “Bouwstenen voor de grensregio”. Hieraan namen ruim 180 deelnemers van beide zijden van de grens mee. Zij werden geïnformeerd over de vernieuwde en meer laagdrempelige aanvraag- en afwikkelprocedures van INTERREG. De presentatie van de bijeenkomst evenals aanvraagformulieren zijn beschikbaar via: www.euregio.eu/nl/subsidies/subsidiemogelijkheden-tot-€-25000.</p> <p>b) <u>Standpuntbepaling deelprojecten</u></p> <p>8: Bericht uit het secretariaat</p> <p>9: Mededelingen (indien nog niet gebeurt bij agendapunt 4)</p> <ul style="list-style-type: none">
a. Ontwikkelingen Luchthaven Twente
b. Hannover Messe
c. Meldpunt “Spoedzorg zonder grenzen!”
d. Motie EUREGIO-Raad buurtaalonderwijs
e. Motie EUREGIO-Raad regionale spoorverbindingen
f. Dag van de buurtaal in het EUREGIO-gebied <p>10: Stand van zaken nieuwe rechtsvorm</p> <p>De nieuwe regeling EUREGIO is gepubliceerd door de Bezirksregierung Münster. Daarnaast dient het ook door de overige partners gepubliceerd te worden. Op 8 januari 2016 zijn er ook wijzigingen aangenomen worden. Die worden eerst gepubliceerd door de Bezirksregierung Münster, zodat vervolgens de overige leden de regeling bekend maken. Ook het bestuur van de Stichting Crossborder Consultancy (Stichting ECC) heeft op 8 januari 2016 besloten de EUREGIO e.V. te ontbinden. Als vereffenaars van Marieke Maes en Elisabeth Schwenzow op. Financieel wordt e.e.a. verrekend in de jaarrekeningen.</p>

- 11: **Stand FMO – opdracht aan EUREGIO en planning gesprekken**
- 12: **Stand van zaken Pact: Arbeidsmarkt over de grens!**
- 13: **Conceptagenda voor de vergadering van de EUREGIO-Raad d.d. 18 maart 2016 in Almelo**
-
- 14: Rondvraag
-

6. GROS actieteam en arbeidsmarkt pact

De voorzitter verwijst naar bijgaande brief van Plasterk aan de Tweede Kamer over de voortgang van het actieteam voor grensoverschrijdende economie en arbeid. Aan dit actieteam neemt de heer Patrick Welman deel, die als EUREGIO-Raadslid ook lid is van de commissie Grens. Hij heeft toegezegd in een volgende commissievergadering hierover graag informatie en toelichting op te willen geven.

Mevrouw Schwenzow zegt dat dit team actief van start is gegaan en problemen heeft geïnventariseerd. De Euregio is redelijk betrokken bij dit actieteam. Over het arbeidsmarktpact zegt mevrouw Schwenzow dat het een succes aan het worden is. Er is nu vooral aandacht voor het thema de zorg. Ook zie je veel samenwerking ontstaan tussen gemeenten, arbeidsbureaus enz. De heer Kok zegt dat er vorig jaar in deze commissie een goede presentatie is geweest over dit pact. Vervolgens vraagt hij wanneer de problemen een oplossing krijgen en wanneer we de resultaten van het pact zien. Mevrouw Schwenzow zegt dat aan het eind van het jaar bekeken wordt welke obstakels zijn opgelost en hoe daar mee is omgegaan. De heer Kok zegt dat de EUREGIO vooral aandacht heeft voor de successen die in dit verband behaald worden.

7. Samenwerking Regio Achterhoek

Op de commissie Grens Achterhoek heeft het agendapunt samenwerking met de commissie Grens Twente gestaan. De heer Noppen deelt mee dat in het kader de oriënterende samenwerking tussen de Regio Achterhoek en Twente de commissie van de Achterhoek positief staat tegenover samenwerken met Twente. Door bijvoorbeeld samen bijeen te komen. Mevrouw Riezebos zegt dat de commissie Grens Achterhoek vooraf aan de werkgroepen vergadert. De heer Noppen zegt dat dit voor onze commissie ook mogelijk is. Indertijd is gekozen om te vergaderen voorafgaand aan het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO om zo vroegtijdig de bestuurlijke inbreng vanuit Twente naar de EUREGIO te hebben. De commissie Grens van de Achterhoek vergaderde vlak voor de EUREGIO-Raad en sinds kort is dat gewijzigd met de instelling van de EUREGIO-commissies. Natuurlijk is het mogelijk om de komende tijd ook de planning van de vergaderdata van de commissie tegen het licht te houden.

Mevrouw Schwenzow zegt dat in de commissie grens van de Achterhoek ook gepreadviseerd wordt over de voorliggende projecten. De heer Stegers zegt dat we het in Twente niet te ingewikkeld moet gaan doen. Ook in de fracties wordt het standpunt bepaald over de projecten.

De heer Binnenmars zegt dat een gezamenlijke insteek vanuit Twente van belang is. Neem een thema, dat ons bindt, en bespreek dat met elkaar en werk het uit in relatie met EUREGIO.

De voorzitter zegt dat hij geen bezwaar heeft om in gesprek te gaan met de voorzitter van de commissie in de Achterhoek en dit mee te nemen in de te bespreken ontwikkeling van de commissie.

8. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt. Voorzitter sluit vergadering.